

Obsah

1. Biochemická vyšetření krve (<i>Kotýza</i>)	7
1.1. Úvod	7
1.2. Krev jako součást vnitřního prostředí	7
1.2.1. Osmolalita a její poruchy	8
1.2.2. Iontové složení plasmy	10
1.2.3. Acidobazická rovnováha, systém krevních pufřů	15
1.2.4. Vyšetřování acidobazických poměrů	18
1.3. Bílkoviny krevní plasmy	22
1.3.1. Funkce plazmatických bílkovin	22
1.3.2. Dělení bílkovin krevního séra, funkce jednotlivých proteinů	23
1.3.3. Metody vyšetření plazmatických bílkovin a jeho hodnocení	28
1.4. Lipoproteiny krevní plasmy	33
1.4.1. Charakteristika sérových lipoproteinů	33
1.4.2. Metabolismus lipoproteinů	37
1.4.3. Laboratorní stanovení složek lipoproteinů	38
1.4.4. Hyperlipoproteinemie a ostatní rizikové faktory se vztahem k rozvoji atherosklerosy	40
1.5. Vyšetření glycidového metabolismu	43
1.5.1. Hladina glukosy v krvi a její regulace	43
1.5.2. Úplavice cukrová (diabetes mellitus), její formy, sekund.hyperglykémie	44
1.5.3. Časně a pozdní komplikace diabetu	44
1.5.4. Kongenitální galaktosemie	46
1.6. Metabolismus bilirubinu, žloutenky	50
1.6.1. Vznik bilirubinu, jeho transport a degradace	50
1.6.2. Stanovení bilirubinu v krvi	52
1.6.3. Klasifikace hyperbilirubinemií	53
1.7. Nebílkovinné dusíkaté látky plasmy	56
1.7.1. Obecná charakteristika nebílkovinného dusíku krevní plasmy, jeho původ složení, a vylučování	56
1.7.2. Stanovení močoviny	57
1.7.3. Stanovení kyseliny močové	58
1.7.4. Stanovení kreatininu, amoniaku a aminokyselin	58
1.8. Karbonylhemoglobin a methemoglobin	60
1.8.1. Karbonylhemoglobin	60
1.8.2. Methemoglobin	60
1.8.3. Kvantitativní stanovení karbonylhemoglobinu a methemoglobinu	61
2. Vyšetření moči a funkce ledvin (<i>Černá</i>)	63
2.1. Vznik a složení moči	63
2.2. Základní vyšetření moči	67
2.2.1. Sběr moči	67
2.2.2. Fyzikální vyšetření moči	67
2.2.3. Základní chemické vyšetření moči	68
2.2.4. Vyšetření močového sedimentu	73
2.3. Speciální vyšetření moči	76
2.3.1. Dusíkaté látky v moči	76
2.3.2. Enzymy v moči	79
2.3.3. Hormony a jejich metabolity v moči	79

2.3.4. Močové konkrementy (kaménky), urolitiasa	80
2.3.5. Léky v moči	82
2.3.6. Nález dusitanů (nitritů)	82
2.4. Funkční vyšetření ledvin	83
2.4.1. Glomerulární filtrace, clearance	83
2.4.2. Tubulární funkce	84
2.4.3. UNa:	86
2.4.4. Koncentrační a zřed'ovací schopnost ledvin	86
2.4.5. Acidifikační schopnost ledvin	87
2.5. Poruchy renálních funkcí	88
2.5.1. Nedostatečnost ledvin (renální insuficience)	89
2.5.2. Selhání ledvin (renal failure)	89
3. Vyšetření žaludeční a duodenální šťávy, stolice a výpotků (Švarc)	90
3.1. Žaludeční sekrece	90
3.2. Vyšetření pankreatické (duodenální) šťávy	92
3.3. Vyšetření stolice	92
3.4. Vyšetření výpotků	92
4. Biochemie mozkomíšního moku (Švarc)	93
4.1. Tvorba likvoru, hematoencefalitická bariéra	93
4.2. Odběr likvoru	94
4.3. Složení likvoru a stanovení jeho součástí	94
5. Enzymologie	97
5.1. Úvod do enzymologie (Černý)	97
5.1.1. Obecné vlastnosti enzymů	97
5.1.2. Kinetika enzymové reakce	100
5.1.3. Inhibice enzymových reakcí	103
5.1.4. Klinické aplikace enzymů	105
5.2. Enzymy energetického metabolismu (Kotýza)	107
5.2.1. Anaerobní glykolýza	107
5.2.2. Stanovení aktivity aldolasy	108
5.2.3. Stanovení aktivity laktátdehydrogenasy	109
5.2.4. Dýchací řetězec, sukcinátdehydrogenasa, xanthinoxidasa	110
5.3. Klinická enzymologie (Kotýza)	112
5.3.1. Enzymová aktivita séra	112
5.3.2. Stanovení enzymové aktivity a její vyjadřování	114
5.3.3. Názvosloví a klinický význam rutinně vyšetřovaných enzymů	116
5.3.4. Stanovení aminotransferas	118
5.3.5. Stanovení fosfatas	120
<i>Praktická část - vyšetření krve</i>	122
1. Modelování poruch acidobazické rovnováhy	122
2. Vyšetření poruchy vnitřního prostředí na zadaném příkladě	123
3. Stanovení chloridů v séru a mozkomíšním moku merkurimetrickou titrací	125
4. Stanovení chloridů v biolog.materiálu fotometricky	126
5. Stanovení vápníku v séru chelatometricky	127
6. Stanovení vápníku v séru fotometricky	127
7. Stanovení celkové bílkoviny v séru biuretovou reakcí	128
8. Stanovení celkové bílkoviny refraktometricky	129
9. Stanovení albuminu v séru	129

10. Thymolová zákalová reakce (TZR)	130
11. Stanovení mukoproteinů	131
12. Stanovení cholesterolu v séru	132
13. Stanovení triglycerolů v séru.	132
14. Stanovení beta-lipoproteinů v séru	134
15. Stanovení neesterifikovaných mastných kyselin v séru	134
16. Stanovení glukózy v séru enzymově.	135
17. Stanovení přímého a celkového bilirubinu v séru	136
18. Stanovení močoviny v séru (moči)	137
19. Stanovení kyseliny močové v séru	138
20. Průkaz karbonylhemoglobinu v krvi pomocí spektroskopu	138
21. Stanovení karbonylhemoglobinu v krvi spektrofotometricky	139
22. Elektroforetická frakcionace haptoglobinů	140
23. Purifikace sérového albuminu gelovou filtrací, analyt. elektroforéza na škrob. gelu	142
<i>Praktická část - vyšetření moči a funkce ledvin</i>	144
24. Fyzikální vyšetření moči	144
25. Základní chemické vyšetření moči	145
25.1. Průkaz bílkoviny v moči	145
25.2. Průkaz cukrů v moči	146
25.3. Průkaz ketolátek v moči	150
25.4. Průkaz krevního barviva v moči	151
26. Průkaz žlučových kyselin v moči	154
27. Vyšetření močového sedimentu	154
28. Stanovení aminokyselin a jejich metabolitů v moči	156
29. Stanovení hormonů v moči	158
30. Stanovení enzymů v moči	160
31. Vyšetření léků v moči	162
32. Stanovení dusitanů (nitritů) v moči	164
33. Funkční zkoušky ledvin	165
<i>Zvláštní vyšetření</i>	
34. Vyšetření žaludeční sekrece	167
35. Vyšetření mozkomíšního moku	168
36. Stanovení izoelektrického bodu bílkovin	172
<i>Praktická část - enzymologie</i>	173
37. Závislost aktivity α -amylázy na pH prostředí	173
38. Specifita enzymů	174
39. Polarimetrické sledování aktivity sacharázy	175
40. Stanovení aktivity katalázy	176
41. Stanovení Michaelisovy konstanty kyselý fosfatázy.	179
42. Sledování anaerobní glykolýzy	182
43. Stanovení aktivity aldolázy	184
44. Stanovení aktivity laktátdehydrogenázy v séru	185
45. Sledování aktivity mléčné xantinoxidázy pomocí metylenové modři	186
46. Sledování aktivity sukcinátdehydrogenázy, inhibice reakce malonátem	187
47. Sledování aktivity aminotransferáz ALT a AST v jaterním extraktu a v séru	189
48. Stanovení aktivity alkalické fosfatázy v séru	190
49. Stanovení aktivity kyselý fosfatázy v séru	191
50. <i>Nejdůležitější referenční hodnoty</i>	193